

УДК 7.05:76.01

СПЕЦИФІКА ДИЗАЙНУ ПАЛІТУРОК СЕРІЇ КНИГ ДЖ. РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТТЕР» ВИДАВНИЦТВА «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»

ПОЛІЩУК Олена, ПИРОЖЕНКО Дар'я

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, Україна
polishchuk.o.p.2015@gmail.com, pyrozhenkodarya@gmail.com

Представлено результати розгляду оформлення серії дитячих книжок Дж. Ролінг «Гаррі Поттер» видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» (опублікованих в 2002–2007 роках). Метою дослідження є визначення художніх, дизайнерських особливостей книжкових палітурок цих видань: розкриття художніх засобів образного рішення палітурок та дизайнерські рішення в оформленні і розташування тексту. З'ясовано що палітурка виступає одним із головних аспектів оформлення дитячої книги, яка впливає на читача найбільше при першому знайомстві із виданням, особливо у ситуації заохочення до гри. При розробці дизайну видань книг такої тематики потрібно детально вивчити зміст і сюжетні повороти, задумані автором тексту, але необхідно мислити глобально, плануючи художнє оформлення видання, дотримуватись влодобань цільової аудиторії.

Ключові слова: палітурка, дизайн видань, художнє оформлення, сюжет, дитяча книжка.

ВСТУП

Палітурка відіграє важливу роль у збереженні книги. У нас час, коли соцмережі вимагають від користувачів надмірної уваги до візуального компонента інформації, насамперед деталей композиції і кольору, яскравих поєднань останнього і стильових рішень, не можливо ігнорувати зовнішній вигляд книжки. Від привабливої палітурки якого залежить, чи зверне свою увагу покупець на неї та чи купить книгу взагалі.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Актуальність проблеми дослідження зумовлена тим, що «зовнішне обличчя» дитячої книги впливає на її популярність. Метою дослідження є визначення художніх, дизайнерських особливостей книжкових палітурок видань про Гаррі Поттера: розкриття художніх засобів образного рішення палітурок та дизайнерського рішення в структурі оформлення тексту. Об'єктом дослідження виступили елементи зовнішнього оформлення палітурок книг дитячих видань.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Кожна книжка Дж. Ролінг «Гаррі Поттер» видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» має яскраве оформлення палітурки, яка привертає до себе увагу потенційних читачів [1]. Серія цих книг видання розраховане, насамперед, на

дітей та підлітків як цільову групу, тому яскравий колорит привертає їхню увагу. Сполучення яскравих кольорів, вдалі динамічні ілюстрації та цікавий сюжет сприймаються у цілому як щось захоплене, інтригуюче та цікаве. Враховуємо наразі, що палітурка є своєрідною візитівкою кожного книжкового видання, вона є тією складовою книги, що першою помічається покупцем. Вдале художнє оформлення цієї частини книжки стимулює покупця (не залежно від його віку, статі, професії та купівельної спроможності) взяти до рук видання і хоча б погортати. І, навпаки, невиразний або занадто обтяжений деталями дизайн такого продукту спричиняє байдужість у першому випадку та відразу в другому, результатом чого стає не зацікавлене ставлення споживача до книги.

Об'єктом нашого аналізу є ілюстрації на палітурках серії книг на прикладі шостої частини Поттеріани (об'єкт аналізу 1): шостий том із серії книг Джоан Ролінг «Гаррі Поттер і Напівкровний принц» видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2005 р. Формат: 130х200 мм; кількість сторінок: 576 [2]. (Ця книга була нагороджена премією в дитячій номінації Національного конкурсу «Книга року - 2005») [2]. Палітурка виконана у синіх та жовто-зелених кольорах. Глибокий насичений синій колір застосований для фону й відображення неба, він ніби поєднує як і передню частину книжки, так і задню. У центрі композиції знаходяться зображення хлопчика-чарівника Гаррі Поттера і його наставника відомого чарівника і директора школи Дамблдора та їхнього човна. Їх оточує озеро кислотно-жовтого кольору, з якого виринають руки міфологічних душ-охоронців. І човен, і руки зображені в одному стилі зеленим кольором, а човен є своєрідним символом провідника в потойбічний світ (насамперед людина старшого віку згадає, звичайно, перевізника Харона із античної міфології). Руки Дамблдора підняті та широко розведені над головою, в одній із них знаходиться чарівна паличка – відомий атрибут магів. Директор школи магії розташований за спиною Гаррі та виступає в ролі захисника, здається що він ангел-охоронець хлопчика-мага (таке місцеположення персонажа засвідчує довіру до нього юного мага-початківця). Це символічно, адже саме в цій книзі старий маг загине, захищаючи цінність Добра та Світла у людському житті. Палички головних героїв, намальованих на палітурці, підняті і запалені заклинанням того самого кольору, що і озеро знизу. Стрічка чар розташована над головою в формі дуги та повторює контури озера. Це є хорошим композиційним прийомом, одночасно підкреслюючи назву «Гаррі Поттер» та замикаючи в півколо композицію в ілюстрації. Повернувши ж книгу до себе корінцем, ми можемо побачити, що стрічка чар з передньої частини непомітно трансформувалась у вогонь в високій чаші, яка своїм дизайном та кольором перекликається з човном. Ми розуміємо, що ці два елементи є частинами однієї сцени та історії. Так формується інтрига і, відповідно, зацікавлення до цього видання, особливо у дитячої та юнацької аудиторії. Таке загальне рішення дизайн палітурки, відтак, націлює читача на своєрідну гру, а тому зацікавлює, розбуджуючи уяву, фантазію. Автори художнього оформлення палітурки майстерно розділяють простір та елементи ілюстрації на частини, завдяки різним площинам. Тому вони не перевантажують композицію, але одночасно продовжують сюжетну історію ілюстрації. На зворотному боці ми бачимо зміну локації, але завдяки домінуючому зеленому кольору в передній частині і зелені лісу на зворотній, перехід не є різким. Тепер

домінуючі кольори: синій - небо; зелений - ліс; рудий - головні герої та птах фенікс (він вогняний птах, що згорівши воскресне). Темна гама кольорів, сумні заплакані лиця, дим на тлі школи магії викликає у глядача занепокоєння. Композиція цієї сцени цікава, автори використовують декілька прийомів для звертання уваги: виділення кольором та розділення сюжету на декілька планів. Проаналізувавши зображення, ми можемо підсумувати, що автори палітурок уміло використовують прийоми композиції та вправно маніпулюють поглядом читача, який буде роздивлятися обкладинку. Ілюстрація сповнена глибоким змістом та метафорами, в ній можна прослідкувати історію, яка інтригує людей, які ще не почали читати, та захоплює тих, хто знає всі сюжетні повороти. Таке зображення є запрошенням до нової цікавої історії про хлопця-мага, незвичної інтелектуальної мандрівки та пригоди.

Об'єкт аналізу 2: типографіка в палітурках серії книг Джоан Ролінг «Гаррі Поттер» [3]. Текстовий дизайн та його розташування є сталим у всіх книжках серії та не змінюється. Зверху і по середині розташовані ім'я та прізвище автора книги «Дж. К. Ролінг», що написані шрифтом класу антикв - з засічками. Напис білого кольору, тому його чітко видно на контрастному фоні. Нижче - головна назва «Гаррі Поттер» жовто-золотистого кольору. Шрифт розроблений спеціально для цієї серії книг. Літера «Г» має форму блискавки, що є посиланням до шраму на лобі головного героя. Цікаво, що розробник фірмового знаку однієї з книг про Гаррі Поттера («Гаррі Поттер і дари смерті» - 7-а книга із серії) – креативне агентство *id29* (США), згодом створить його у вигляді 7 як стилізованого зігнутого цвяха із блискавкою на кінці (2007). Автор його дизайну – Дуг Бартоу. А в українському виданні літери втілені в стилі каліграфії пером, мають широкі вертикальні лінії та вузькі горизонтальні перемички. Це неначе відсилає до листа-запрошення в школу магії, написаного пером. Букви розташовані на різному рівні, відтворюючи хвилясту форму. Висота поля головного тексту 3 сантиметри, але ніжка літери «Г» має розмір 4 см та об'єднує назву серії та назву тому, що знаходиться нижче та написаний невеликим кеглем. Ледь помітно в лівому нижньому кутку розташовані ініціали «Нр» та смич біля них, такий логотип можна побачити також і в іноземних виданнях книг, зокрема в китайському варіанті. В самому низу палітурки, по центру, на червоному прямокутнику білими літерами розташована назва видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Це контрастне поєднання кольорів. На корінці присутній повтор назви книги (написаної посередині одним рядком вздовж корінця). Інформація про автора написана перпендикулярно до ніжки літери «Г» та оформлена у вигляді сови, у дзьобі якої знаходиться лист-запрошення з написом «Дж. К. РОЛІНГ». А також маємо повтор логотипа «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» знизу корінця. На зворотній стороні книги зверху розташований напис «найпопулярніша у світі книга». Її основний колір - жовтий, але в деяких томах, через світлий фон напис змінює колір на блакитний: в четвертій частині (оранжеве тло); білий – том 5 (червоне тло); і заключаюча частина, в якій змін зазнав не тільки заголовок, але й розміщена нижче анотація. У цій частині через світло-жовте тло автори відмовились від білих написів, замінивши їх на чорні (щоб був контраст). В інших томах анотація до книжки написана білими літерами, шрифтом без засічок. Внизу зворотної сторони зазначені імена

авторів палітурки та штрих-код. З цього випливає, що одним із спільних елементів всієї серії є типографіка. Але дизайнери в окремих випадках можуть знехтувати правилом подібності для кращої видимості тексту.

ВИСНОВКИ

Аналіз палітурки книг Дж.Роулінг про Гаррі Поттера українського видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» дає змогу стверджувати, що палітурка виступає одним із головних аспектів оформлення дитячої книги, яка впливає на читача найбільше при першому знайомстві із виданням. Вітчизняні дизайнери, художники-ілюстратори застосовують яскраві композиційні та сюжетні прийоми, їхні ілюстрації наповнені прихованим змістом та насичені деталями. Вдалим рішенням цих книг є дотримання єдиного стиля: розташування тексту та унікальність шрифту зробили видання впізнаваним з першого погляду. Цікавою тенденцією в оформленні палітурок цієї серії є використання яскравих кольорів для привернення уваги читачів, а також використання корінця книги як додаткової поверхні для творчості та креативу, щоб не лише привернути увагу читача, але й утримати її.

ЛІТЕРАТУРА

1. Видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» - найстарше дитяче видавництво незалежної України. URL: <http://ababahalamaha.com.ua/uk/Історія>
2. Гаррі Поттер і напівкровний Принц. URL: http://ababahalamaha.com.ua/uk/Гаррі_Поттер_і_напівкровний_Принц
3. Серія книг про Гаррі Поттера. URL: http://ababahalamaha.com.ua/uk/Серія_«Гаррі_Поттер».

POLISHCHUK O., PYROZHENKO D.

J. K. ROWLING HARRY POTTER BOOK COVER DESIGN PUBLISHING HOUSE "A-BA-BA-HA-LA-MA-HA"

The results of the review of the design at a series of children's books "Harry Potter" by J. K. Rowling published by "A-BA-BA-HA-LA-MA-HA" (published in 2002 - 2007) are presented. The aim of the research is to determine the artistic and design features of book covers: the disclosure of artistic means of figurative solution of covers, and design decisions in the structure of the text. It has been found that the cover is one of the main aspects of the design of a children's book, which affects the reader the most when first acquainted with the publication. When designing books on this topic, you need to study in detail the content and plot twists conceived by the author of the text, but you need to think globally, planning a few steps forward, and follow the preferences of the targeted audience.

Key words: design of books, book cover, design, plot, children book.